

Norges
Golfforbund

- *Klubbenes organisasjon i forhold til rammevilkårene i NIFs lov*
- *Vilkårene for spillemidler*

November 2001

Hovedsponsor:

EUROCARD

---

1. Sentrale bestemmelser, som golfklubbene er bundet av som organisasjonsledd, i NIF og NGF

1.1 Selveiende og frittstående idrettslag

NIFs lov § 1-4 bestemmer bl.a.:

"Som medlem av NIF kan optas idrettslag og særforbund samt andre organisasjoner godkjent av idrettsstyret. ... Med idrettslag menes selveiende og frittstående lag med utelukkende personlige medlemmer."

Golfklubber som er medlem av NIF og NGF må fylle disse kravene til idrettslag. Aksjeselskaper, andelslag og andre selskaper med eiere kan ikke være medlem av NIF/NGF. Et idrettslag er rettslig sett en forening. Selveiende innebærer at medlemmene ikke har noen rett til lagets formue, hverken i driftsfasen eller ved oppløsning, de har kun medlemsrettigheter som stemmerett og valgbarhet (se pkt. 1.4). Frittstående innebærer at klubben ikke skal kontrolleres av andre enn dets medlemmer i samsvar med vedtektene.

1.2 Godkjente vedtekter

NIFs lov § 10-5 bestemmer at idrettslag skal ha lover som er godkjent av idrettsstyret og som ikke er i strid med NIFs lov og lovnorm.

NIFs lov § 10-1 bestemmer:

"Søknad om medlemskap i NIF sendes idrettskretsen som innhenter uttalelse fra særkretsene(e) og idrettsrådet, jf. § 1-6. For at laget skal optas må det bruke NIFs lovnorm. Endringer som innebærer suppleringer kan foretas senere, men må godkjennes av NIF etter reglene i § 2-2 annet ledd. ... Idrettskretsen treffer avgjørelse om optak og godkjenning av navn."

For fremtiden vil idrettskretsene (IK) innhente uttalelse fra særforbundet NGF. Med søknaden om medlemskap eller for senere godkjenning av vedtektsendringer skal det fremlegges fulle opplysninger om eventuelle bestemmelser utenfor vedtektene som påvirker organisasjonsstrukturen og

om avtaler som berøres av de bestemmelser som omtales i denne veileder. Bestemmelser av vedtekts karakter eller betydning skal inn i vedtektene. Bestemmelsen om bruk av NIFs lovnorm har skapt uklarhet om dette, men NIF/IK er nå åpen for å vurdere de aktuelle tilpasninger til lovnormen ved medlemsopptaket. NGF vil utarbeide alternative mønstre som kan påregnes godkjent.

1.3 Åpen idrett

NIFs lovnorm for idrettslag bestemmer i § 3 første ledd:

"Alle som lover å overholde lagets og overordnede idrettsmyndigheters lover og bestemmelser kan bli tatt opp som medlem."

I dette ligger det et prinsipp om "åpen idrett" som NIF vektlegger i ulike sammenhenger. Medlemskap i et idrettslag skal kunne oppnås gjennom innmelding, uten andre vilkår for opptak enn de som fremgår av de godkjente vedtekter.

1.4 Lagsrettigheter

Alle medlemmene skal ha like lagsrettigheter, det vil særlig si stemmerett og valgbarhet etter fylte 15 år. Loven og lovnormen har bestemmelser om begrenset valgbarhet for arbeidstaker i laget og om inhabilitet. Ulike kontingentkategorier som "aktiv", "passiv" osv. skal gå på tilgangen til spillet og eventuelt til anlegget, og hva som skal betales for dette, og påvirker ikke de sentrale lagsrettigheter.

1.5 Prinsipielt skille klubb og anlegg

Prinsippene om åpen idrett og fulle lagsrettigheter til alle medlemmer gir grunn til å skille prinsipielt mellom klubb og anlegg og mellom sentrale medlemsrettigheter (lagsrettigheter) og spillerrettigheter på anlegget.

For sponsorer og andre "midlertidige medlemmer" som klubben ønsker å slippe til, kan det være grunn til å operere med spillerett uten medlemsstatus. Dette gjelder særlig dersom det gjelder venteliste for medlemsopptak.

I golf er det imidlertid tradisjon for ubegrenset spillerett for medlemmene på egen klubbs anlegg.

NIF aksepterer ut fra dette venteliste for medlemsopptak på visse vilkår, se pkt. 3.2.

1.6 Idrettens frie stilling

NIFs lov § 13-1 bestemmer:

“Som avtalepartner skal idretten ta vare på sin frie stilling. Ingen avtaler kan inneholde bestemmelser som bryter med norsk idretts etiske grunnlag, eller som er egnet til å skade idrettens anseelse.”

§ 13-2 bestemmer at det ikke er adgang til å inngå avtale med næringslivet hvis det økonomiske utbyttet i hovedsak tilfaller andre.

§ 13-3 tredje ledd bestemmer at alle særforbund må opprette et regelverk for samarbeidsavtaler med næringslivet. NGF har fastsatt et slikt eget regelverk for samarbeidsavtaler med næringslivet, sist revidert 12.12.91. Det angår mest sponsorvirksomhet og reklame.

NIFs lov § 1-5, kalt Samarbeid med annet enn lag, bestemmer:

“Idrettslag kan samarbeide med andre foreninger, selskap, stiftelser eller andre rettssubjekter. Samarbeidsavtale mellom idrettslag og sammenslutning som nevnt i første ledd som innebærer at laget forplikter seg til helt eller delvis å overdra administrasjon, markedsføring mv av laget og/eller dets medlemmer og lignende forretningsvirksomhet, må i tilfelle forelegges NIF til godkjenning. Det samme gjelder for samarbeidsavtale med support-erklubb. Det kan stilles vilkår for godkjenningen. Idrettsstyret kan utarbeide retningslinjer for slike samarbeidsavtaler.”

Det foreligger retningslinjer for samarbeidsavtaler mellom idrettslag og sammenslutning vedtatt av idrettsstyret 16.12.98 med hjemmel i NIFs lov § 1-5 (inntatt i NIFs lovhefte). Her er myndigheten til å godkjenne avtaler etter § 1-5 delegert til særforbundsstyret, dvs. i vårt tilfelle til NGF. Det fremgår videre at særforbund innenfor NIFs lov og disse retningslinjer kan utarbeide egne retningslinjer, som innsendes idrettsstyret for godkjenning. NGF har ennå ikke fastsatt slike egne retningslinjer.

2. Organisatoriske utfordringer

2.1 Banekapasiteten

Lovnormens bestemmelse om medlemsopptak og prinsippet om åpen idrett innebærer at klubbene ikke fritt kan beslutte et tak på antallet medlemmer. Det foreligger imidlertid grunnlag for å modifisere dette. Mangelen på baner i pressområdene er et problem. Både hensynet til sikkerheten og hensynet til medlemmenes tilgang til spillet og trivselen i denne sammenheng kan tilsis en form for antallsmessig begrensning.

Her er det to veier å gå. Den ene er en begrunnet begrensning i antallet aktive medlemmer i klubben og venteliste for medlemsopptak, se pkt. 3.2 nedenfor. Den andre er at man holder klubben “åpen”, men innfører begrensning i antallet spilleretter eller prioriterte spilleretter på banen. Det siste kan gjøres på flere måter, se særlig pkt. 3.4 flg. og pkt. 4.2.

2.2 Finansiering

De fleste golfanlegg er finansiert i hovedsak av vedkommende golfklubbs medlemmer, direkte eller indirekte. Spillemidler fra Kulturdepartementet kan være et viktig bidrag til anleggsomkostningene.

Årskontingentene i klubbene er ofte ikke ansett tilstrekkelig til å finansiere anleggene, så etter hvert er både innmeldingsavgifter og medlemslån blitt vanlig. I en del nyere prosjekter har det vært ansett tjenlig å reise kapitalen i form av selskapskapital i et aksjeselskap eller annet selskap som eier anlegget. Begge varianter skaper spørsmål om tilpasninger til NIFs lover og bestemmelser for den organiserte idrett.

2.3 Privatisering

Klubber kan velge å stå helt utenfor den organiserte idrett. Men eierskap til anleggene eller annen regulering av tilgangen til banen behøver ikke å medføre privatisering av klubben og den idrettslige virksomheten. I pkt. 3 og 4 nedenfor gjennomgås noen alternative organisasjonsmodeller som NGF mener kan anvendes innenfor NIFs lover og bestemmelser.

3. Modeller – anlegg eiet av klubben

3.1 NIFs lovnorm for idrettslag

Utgangspunktet for golfklubbene er at klubbens vedtekter (lover) skal være i overensstemmelse med NIFs lovnorm for idrettslag. Denne er trykket i NIFs lovhefte. Slike vedtekter vil fungere bra i normaltillfellene for tradisjonelle golfklubber.

Klubbens vedtekter kan imidlertid ikke være en ren avskrift av lovnormen dersom klubben praktiserer noe annet. Dersom det f. eks. opereres med venteliste for medlemsopptak, eller det innføres andre vilkår for medlemskap enn det som følger av lovnormen, må dette hjemles i vedtektene. NIF/IK er mer åpen enn tidligere for å ta stilling til slike tilpasninger ved medlemsopptak, se pkt. 1.2 ovenfor.

3.2 Tilpasninger – venteliste for medlemskap

Etter en prinsipiell diskusjon med NIF sentralt fikk Oslo GK (OGK) i 1995 godkjent en vedtektsbestemmelse om venteliste begrunnet i anleggskapasiteten. Vilkårene var da at alle som ønsket medlemskap ble satt på ventelisten og at opptaket fra denne var basert på objektive og forutsigbare kriterier.

Den aktuelle, godkjente vedtektsbestemmelse for OGK (§ 3.3¹, som er en tilføyelse basert på lovnormens § 3) lyder slik:

“Når det er nødvendig av hensyn til golfanleggets kapasitet, kan styret operere med venteliste for medlemsopptak. Maksimumstallene for antall medlemmer fastsettes av årsmøtet etter styrets innstilling. Styret fastsetter nærmere regler for opptak fra venteliste som skal være basert på objektive kriterier med hovedvekt på søkeransiennitet. Det kan i noen utstrekning gis preferanser/kvoter basert på alder, kjønn og familietilknytning til medlemmer av hensyn til klubbens sportslige og sosiale miljø.”

NGF anser at det her er satt en presedens for hva som kan og bør godtas. Det er foreløpig usikkert om det samme kan påberopes av klubber som ikke selv kontrollerer banens utnyttelse (pkt. 4.1 s. 6).

3.3 Tilpasninger – innmeldingsavgift og medlemslån

NGF antar at klubbene, på samme måte som de fastsetter årskontingent, kan fastsette innmeldingsavgift og eventuelt krav om medlemslån så lenge størrelsen på disse gjenspeiler klubbens direkte finansieringsbehov. Et kostbart anlegg kan rettferdiggjøre høy innmeldingsavgift og/eller et høyt medlemslån, men dette må ikke settes kunstig høyt for å gjøre medlemskapet eksklusivt. Finansieringsbehov kan også knyttes til idrettslig satsing.

Disse forhold bør hjemles i vedtektene. Det følgende er et eksempel på vedtektsbestemmelse², en utvidet versjon av lovnormens § 5, som er godkjent av NIF:

“5.1 Innmeldingsavgifter, årskontingenter og øvrige avgifter fastsettes forskuddsvis av årsmøtet etter innstilling fra styret.

5.2 Innmeldingsavgift kan kombineres med medlemslån. Årskontingenten fastsettes med og uten alminnelig spillerett på klubbens bane og betegnes som kontingent for henholdsvis aktive og passive medlemmer. Innmeldingsavgift og årskontingent kan graderes i ulike grupper etter alder, bosted og andre objektive kriterier. Det kan fastsettes særavgifter for spesielle investeringer og ytelser og for gjestespill (“greenfee”).

5.3 Kontingenter og avgifter forfaller ved påkrav. Den som ikke skriftlig er utmeldt eller har meldt overgang til annen kontingentgruppe innen 1. januar anses som medlem i samme kontingentgruppe som foregående år.

5.4 Medlem som skylder kontingent for mer enn ett år, har ikke medlemsrettigheter og kan av styret strykes som medlem i klubben. Stryktes et medlem, vil ny søknad om medlemsopptak ikke bli behandlet før skyldig kontingent er betalt.

5.5 Det kan fastsettes et årlig gebyr for å stå på venteliste etter § 3.”

3.4 Tilpasninger – venteliste/medlemslån kun for spillerett

Som alternativ til venteliste for medlemsopptak kan klubben skille mellom medlemskap i klubben og spillerett på anlegget. For spilleretten, som det da må fastsettes en egen spilleavgift for (gjørne for året som helhet), kan det om nødvendig innføres

¹ I OGKs lover står denne bestemmelse tilbake for en overgangsbestemmelse (§ 21) som gir en tidligere kategori med passive medlemmer uten stemmerett fortrinnsrett til overgang til fulle rettigheter. ² OGKs lover § 5 Kontingenter og avgifter.

venteliste, mens klubbmedlemskapet holdes "åpent".

Denne modellen passer best der man ikke forventer en lang venteliste med medlemmer uten spillerett. Siden alle medlemmene forutsettes å ha stemmerett etter vanlige regler, kan det oppstå risiko for at de uten spillerett kontrollerer årsmøtet og gjør om på de bestemmelser som er fastsatt om begrensninger i spilleretten. Dette kan være noe lettere å kontrollere dersom spilleretten forvaltes av et eget selskap eiet av klubben, men noen full sikkerhet mot omgjøring vil dette neppe gi.

Spillerett på golfanlegg kan også knyttes til medlemslån. Det vil si at klubben som kontrollerer anlegget kan stille krav til medlemslån for at medlemmet skal ha spillerett på anlegget, som alternativ til å kreve medlemslån fra og gi spillerett til alle medlemmene.

Noen golfklubber har bestemmelser om spillerett i vedtektene, mens lovnormen ikke har noe punkt om dette. Det vil være mest oversiktlig, og passe best med sakens viktighet, om dette spørsmål klargjøres i vedtektene. NGF vil utarbeide forslag til alternative formuleringer.

3.5 Omsettelige låneandeler

Flere klubber har innført eller planlagt innført en ordning med omsettelige medlemslån oppdelt i andeler. Slike ordninger er blitt underkjent av NIF på følgende grunnlag:

- I et par saker har klubben vært ansett om-dannet til et andelslag, vurdert blant annet ut fra vedtektsbestemmelser om andelskapital. Andelslag kan ikke være medlem av NIF, jf. NIFs lov § 1-4.
- I andre tilfelle har problemet vært at det har vært stillet som vilkår for medlemskap i klubben at man kjøper en låneandel, som er begrenset i antall, til markedspris eller annen pris fastsatt etter etterspørselen. Dette anses som stridende mot reglene om medlemsopptak – prinsippet om "åpen idrett".

Inn- og utmelding av klubben skal kontrolleres av klubben og ikke gjøres til gjenstand for kjøp og salg.

3.6 Nærmere om medlemslån

Medlemslånene bør opptas av klubben i forbindelse med innmelding og innfris av klubben i forbindelse med utmelding.

Medlemslånene er vanligvis rente- og avdragsfrie. I mangel av annen avtale må klubben imidlertid ha rett til å foreta innfrielse. I prinsippet skulle det også kunne avtales en forrentning på medlemslånene dersom klubben ser seg tjent med det.

En klubb har nylig fremmet forslag om at en slik rentegodtgjørelse ved utmelding belastes nytt medlem fra venteliste som en merpris for å overta låneandelen. Vi får da en variant av overførbare låneandeler, men uten at de er fritt omsettelige. Denne saken er ikke avgjort.

3.7 Alternativer til medlemslån

Alternativer til medlemslån vil kunne være forhøyet kontingent og/eller særavgifter over det nødvendige antall år, eventuelt i kombinasjon med ekstern belåning. Dette vil kunne være aktuelt ved utbyggingprosjekter i eksisterende klubber der klubben finner det vanskelig ved flertallsvedtak å pålegge eksisterende medlemmer et nytt eller forhøyet medlemslån.

Dersom det er snakk om en vesentlig utbygging av anlegget, og medlemslånet baseres på frivillighet, burde det også være mulig å operere med noe ulike spillerettigheter for medlemmer med og uten medlemslån.

3.8 Forskjellige typer andeler

Mange prosjekter er uklare på hva de mener med uttrykkene andeler, spilleandeler og andelsbevis. Det kan gå på selskapsandeler, andeler i lån og på avtale om spillerett. Det er viktig at prospekter og annen dokumentasjon er klare på bruken av slike uttrykk og hva de innebærer for at organisasjonsmodellen og hva interessentene tegner seg for skal komme klart frem.

4. Modeller – Privaterte anlegg

4.1 Utenforstående baneier

Der golfanlegget er bygget og eies av andre enn golfklubben, f. eks. av grunneieren eller av grunneierens selskap, beror spilleretten til klubbmedlemmene på et avtaleforhold mellom klubben og baneeieren. For klubben er det her mindre behov for tilpasninger til lovnormen.

Avtaleforholdet er derimot viktig for klubben og medlemmene. Klubben kan inngå gode eller dårlige avtaler uten at det har betydning for avtalenes gyldighet. Men det finnes relevante bestemmelser i NIFs lov § 1-5 og kap. 13 som alle parter bør kjenne til og som skal ivareta idrettens stilling, se pkt. 1.6 ovenfor.

4.2 Medlemmene deltar i baneselskapet

Golfanlegget kan bygges og eies av et aksjeselskap (baneselskap) som etableres ved siden av golfklubben og der klubbmedlemmene får anledning til å tegne aksjer i baneselskapet. Spilleretten på anlegget bestemmes da i utgangspunktet av baneselskapet, som kan kreve at man må ha en aksje for å få full eller prioritert spillerett. For øvrig baseres drift av anlegget og medlemmenes øvrige bruksrettigheter (treningsområder, klubbfasiliteter, del-

tagelse i klubbturneringer m.v.) på et avtaleforhold mellom baneselskapet og klubben.

Baneselskapet kan vedtektsfeste at en aksjonær plikter å være medlem av golfklubben. Motsatt kan ikke golfklubben stille som medlemsvilkår at man må ha aksje i baneselskapet. Et slikt vilkår strider mot prinsippet om åpen idrett. Det er heller ikke grunnlag for å operere med venteliste for medlemsopptak i dette tilfellet, da kapasitetsbegrensningen på banen løses ved antallet aksjer.

Hauger GK fikk en slik modell godkjent av NIF i 1995. Klubbens vedtekter viste til et vilkår om aksje, men det gjaldt kun for spilleretten, ikke for medlemskapet. Det må legges til rette for at man kan være medlem i klubben uten slik spillerett. Det innebærer bl.a. at medlemmet kan ha klubben som hjemme-klubb og kan ta grønt kort og få handicap i klubben. Det bør ikke kreves aksje for juniormedlemskap og det bør legges en plan for overgang fra junior til vanlig medlem ved oppnådd alder.

I dette eksemplet hadde baneselskapet vedtektsfestet at det skal drive uten økonomisk vinning. Det er å anbefale når et aksjeselskap brukes i en organisasjonsmodell på denne måten, med et utstrakt interessefellesskap mellom baneselskapet og klubben.

5. Omdanninger

5.1 Oppløsning/utmelding

At golfklubben er selveiende, innebærer blant annet at klubbens midler ikke kan fordeles på medlemmene ved oppløsning. Ifølge NIFs lov § 2-16 og lagslovnorens § 17 tilfaller klubbens eiendeler da NIF eller formål godkjent av idrettsstyret.

Ved klubbens utmelding av NIF følger det av NIFs lov § 2-14 at idrettsanlegg og utstyr som laget eier skal tilfalle NIF eller formål godkjent av idrettsstyret hvis det er ytet offentlig støtte/spillemidler til disse eiendeler.

For øvrig vil klubben etter utmelding kunne bestå utenfor NIF og drives etter vanlige foreningsrettslige regler. Også etter disse regler vil klubben være selveiende og dets midler kan ikke overføres til medlemmene hverken ved oppløsning eller ellers. Ved oppløsning følger det av vanlige foreningsrettslige regler at nettoformuen ikke kan disponeres til annet enn til et beslektet formål, eventuelt avsettes til en ny klubb med samme formål, eller til et annet "godt" formål etter årsmøtets bestemmelse³.

Det er således ingen andelskapital i klubben som kan omdannes til selskapskapital for medlemmene.

5.2 Bruk av aksjeselskap

Klubbens årsmøte kan ønske å overføre baneanlegget til et aksjeselskap, for så å foreta en rettet emisjon mot klubbens eksisterende medlemmer. Her må baneselskapet som kjøper betale full pris etter anleggets verdi og også aksjene må tegnes til full pris, ellers får vi en kamuflert overførsel av klubbens midler til medlemmene. Full verdi i denne sammenheng er antagelig markedspris, hva et ikke-medlem er villig til å betale. Denne markedsprisen skapes av etterspørselen på stedet.

For eksisterende klubb der det allerede foreligger venteliste og stor etterspørsel etter medlemskap vil dette derfor være vanskelig å gjennomføre. Medlemmene vil måtte betale en høy pris for å

beholde sin spillerett, samtidig som klubben får tilført betydelige midler, kanskje mer enn den har bruk for.

Det kan være andre forhold som står i veien for en overføring av anlegget til et nytt rettssubjekt, eksempelvis bestemmelser i festeavtale med grunneier. Se også om spillemidler nedenfor.

Overføring av baneanlegget til et selskap som er heleiet av klubben vil ikke støte på de samme vanskeligheter som til et utenforstående selskap, da klubben fortsatt vil kunne betraktes som den reelle eier. Se om dette pkt. 3.4 ovenfor.

³ Jf. Geir Woxholth: Foreningsrett, 2. utg. 1999, s. 297.

6. Spillemidler

6.1 Sentrale vilkår vedrørende klubbens organisasjon

Fra Kulturdepartementets (KD) bestemmelser om tilskudd av spillemidlene til anlegg for idrett og friluftsliv (se <http://odin.dep.no/kd> under Regelverk og Idrett) gjengis følgende sentrale vilkår:

- *Søkere om tilskudd av spillemidlenes overskudd til idrettsanlegg kan være kommuner, fylkeskommuner, idrettslag, andelslag eller andre sammenslutninger. For slike sammenslutninger gjelder blant annet at vedtektene må inneholde bestemmelser som sikrer idretten og/eller det offentlige kontroll med eierforhold og drift. Vedtektene skal forhåndsgodkjennes av departementet.*
- *Det er et grunnleggende prinsipp at støtte i form av spillemidlene ikke skal danne grunnlag for fortjenestebaserte eierformer eller omdannes til fortjeneste for private eiere.*
- *Det kan søkes om tilskudd til bygging og rehabilitering av idrettsanlegg som er åpne for allmenn idrettslig virksomhet og som ikke er underlagt kommersielle interesser.*
- *Kommunen eller anleggseieren må eie grunnen eller ha tinglyst leieavtale på minimum 40 år.*

For andre vilkår og retningslinjer fra KD, se ovennevnte hjemmeside.

6.2 Hvilke modeller kvalifiserer?

- En tradisjonell golfklubb som selv eier og driver golfanlegget er basismodellen som utvilsomt kvalifiserer for søknad om spillemidler.
- Anlegget skal være åpent for allmen idrettslig virksomhet. Venteliste for medlemsopptak av den type som NIF godkjenner, eller for spillerett, er neppe noe problem i denne sammenheng.
- Et vanlig medlemslån er greit. KD har ingen innsigelser til en eventuell renteberegning på slike innlån til klubben. KD vil imidlertid i hvert enkelt tilfelle vurdere realiteten i det konkrete finansieringsopplegget opp mot regelverket.
- Omsettelige andelslån som er knyttet opp mot medlemskap i klubben, og der innehaveren ved salg kan realisere en verdistigning begrunnet i etterspørselen etter klubbmedlemskap og spillerett på anlegget, aksepteres ikke av KD.
- Privat eierskap til golfanlegg gjennom fritt omsettelige aksjer i baneselskapet, som kan gi fortjeneste ved salg, kvalifiserer ikke til spillemidler etter gjeldende regler. Det gjelder selv om baneselskapet drives uten økonomisk vinning.
- Golfanlegg eiet av et aksjeselskap som er heleiet av golfklubben burde være uproblematisk. Vedtektene skal imidlertid godkjennes av KD.

